

СТАНОВИЩЕ

за дисертационния труд на **Румен Василев Василев**
на тема: „**Динамика на профила на девиантното поведение на малолетните и непълнолетните правонарушители за периода 2010-2014г. в община Стара Загора**“

за придобиване на образователната и научна степен „**доктор**“ в научната област „**Организация и управление извън сферата на материалното производство(Социални дейности)**“

с научен ръководител: проф. дф Красимира Бенкова и
научен консултант: проф. дп Веска Шошева

от **проф. д.п.н. Емилия Миленкова Рангелова**, хабилитирана в област на висшето образование 1“Педагогически науки“, професионално направление 1.2. „Педагогика“, научна специалност „Теория на възпитанието и дидактика“, e-mail – erangelova@abv.bg

Предложението за защита труд е посветен на значим социално - педагогически проблем – динамика на профила на девиантното поведение на малолетните и непълнолетните правонарушители в община Стара Загора за периода 2010г.-2014г.

Трудът съдържа увод, четири глави, заключение, използвана литература и списък на диаграмите, представящи изследването.

В увода е обоснована значимостта на изследвания проблем. Разкрити са социално-икономическите, теоретико - методологическите и практико-приложните предпоставки, които обуславят необходимостта от изследване на проблема. Очертана е целта и хипотезата на изследването.

В първата глава, „**Девиантното поведение на малолетните и непълнолетните правонарушители – профил и фактори на влияние**“, са очертани редица теоретични постановки, които служат като основа на проведеното изследване. Специално внимание е отделено на взаимовръзката между биологичното и социалното в девиантното поведение. За целта са представени редица изследвания, автори и школи.

Очертани са социалните и правни измерения на малолетните и непълнолетните правонарушители в исторически аспект. С оглед на това са анализирани редица автори и документи.

Специално внимание е отделено на социалните фактори, които се отразяват върху профила на девиантното поведение на малолетните и

непълнолетните, а именно: семейството, държавата, социокултурната среда – училището, улицата, глобализацията.

Във втората глава са представени международните и национални законови актове, които са свързани със защита правата на децата и регулират социализацията на малолетните и непълнолетните правонарушители. Направеният анализ представя взаимовръзката между действащото в страната законодателство и международното, което не само санкционира децата - правонарушители, но и се грижи за тяхното образование и възпитание, за защита на техните права.

В третата глава е очертана постановката на изследването. Считам, обаче, че това трябва да бъде по-скоро параграф към сега съществуващата четвърта глава, тъй като и по обем, и по съдържание не отговаря на феномена „глава“.

В четвъртата глава са представени резултатите от проведеното емпирично изследване по няколко показателя:

- ✓ малолетни и непълнолетни, водени на отчет в ДПС, преминали през ДПС, с наложени възпитателни мерки по пол, по възраст, по чл.13 от ЗБППМН, по степен на образование;
- ✓ противообществени прояви, извършени в съучастие и по местоживееене;
- ✓ безнадзорни и малтретирани малолетни и непълнолетни;
- ✓ условия на живот;
- ✓ родители или лица, които ги заместват с наложени ВМ по чл.15, ал.1 от ЗБППМН.

Цялостният анализ на дисертационния труд позволява да се очертая основният принос, а именно: Научно обоснована и емпирично доказана е динамиката на девиантното поведение на малолетните и непълнолетните правонарушители в община Стара Загора за периода 2010-2014 година. Това позволява да се преустрои цялостно системата за превантивната и корекционно-възпитателната работа с малолетните и непълнолетните правонарушители на равнище община.

Полезно е основните изводи от проведеното изследване да се огласят, чрез Централната комисия за БППМН, сред председателите и секретарите на Местните комисии за БППМН в страната.

Към докторанта имам няколко въпроса и препоръки.

Въпроси:

- Могат ли да се откъснат социалните измерения на „девиантното поведение на малолетните и непълнолетните правонарушители“ от педагогическите?
- Кои са основанията да се редоположат двете понятия „международн“ и „общностно“ право? Те не се ли съотнасят като цяло и част?

- Кога за първи път и от кого е употребено понятието „девиация“?
- Има ли разлика между понятията „морално“ и „нравствено“ (с. 35)?

Препоръки:

- Необходимо е да се изпише хипотезата на стр.9 така, както е на стр.213.
- Необходимо е да се прецизира употребата на някои понятия като „научна книжнина“, „превенционни механизми“.
- Необходимо е да се посочва автора със съответния източник (стр.16, стр.17).
- Полезно е да се използват изследванията на утвърдени български автори при изясняване на основни понятия като: „социализация“ - чл.кор, проф. Любен Димитров; „девиантно поведение на малолетни и непълнолетни“ - проф., д.ю.н. Боян Станков („Малолетни, непълнолетни, противообществени прояви, престъпления, отговорност, 2012), проф. д-р Георги Петров, доц. д-р Тони Манасиева и др.
- Необходимо е да се представят конкретни функционалности на програмния продукт SPSS при анализа на експерименталните данни.

Представеният автореферат отразява съдържанието на труда.

Посочените публикации са по темата на дисертационния труд.

В заключение считам, че представеният за защита дисертационен труд отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България.

Ето защо предлагам на уважаемите членове на научното жури да присъдят на **Румен Василев Василев** образователната и научна степен "доктор" по научната специалност "Организация и управление извън сферата на материалното производство" (Социални дейности).

23.08.2016г.
София

Автор на становището:
E.M.Reeees
/проф., д.п.н. Емилия М. Рангелова/